

Brussel, 11.5.2021
COM(2021) 228 final

SENSITIVE*

Aanbeveling voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

houdende machtiging tot het openen van onderhandelingen over een overeenkomst tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland inzake samenwerking en informatie-uitwisseling op het gebied van mededinging

* Distribution only on a 'Need to know' basis - Do not read or carry openly in public places. Must be stored securely and encrypted in storage and transmission. Destroy copies by shredding or secure deletion. Full handling instructions <https://europa.eu/db43PX>

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

• Motivering en doel van het voorstel

Als gevolg van de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland (VK) uit de Europese Unie bestaan er geen mogelijkheden meer tot samenwerking en informatie-uitwisseling met de mededingingsautoriteit van het VK in het kader van het Europees Mededingingsnetwerk (ECN), waarin de Europese Commissie en de nationale mededingingsautoriteiten van de lidstaten (NMA's) nauw met elkaar samenwerken. De Europese Commissie en de NMA's kunnen daardoor bijvoorbeeld niet langer vertrouwelijke informatie uitwisselen met de mededingingsautoriteit van het VK zonder de uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de partijen bij een zaak.

Bij het hoofdstuk mededinging van de handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de EU en het VK (TCA) wordt geen dergelijke nauwe samenwerking tot stand gebracht, aangezien de overeenkomst op het gebied van antitrust- en concentratiecontrole enkel naar nationaal recht toegestane samenwerking mogelijk maakt. De TCA erkent evenwel de mogelijkheid om een overeenkomst aan te gaan waarbij een dergelijke samenwerking wordt opgezet: “[t]er verwezenlijking van de doelstellingen van dit artikel [inzake samenwerking] kunnen de Partijen een afzonderlijke overeenkomst inzake samenwerking en coördinatie tussen de Europese Commissie, de mededingingsautoriteiten van de lidstaten en de mededingingsautoriteit of mededingingsautoriteiten van het Verenigd Koninkrijk aangaan, die voorwaarden kan omvatten voor de uitwisseling en het gebruik van vertrouwelijke informatie.”¹ Deze aanbeveling beoogt de uitvoering van deze bepaling.

De unieke geografische positie van het VK en zijn sterke economische banden met de Europese Unie leiden tot parallelle mededingingszaken in de EU en het VK. Op het gebied van antitrust bijvoorbeeld behoorde de mededingingsautoriteit van het VK in de periode 2017-2019 tot de top drie van NMA's die onderzoek deden naar concurrentieverstorende gedragingen die de handel tussen de lidstaten kunnen beïnvloeden.

Aangezien de EU-mededingingsregels zowel door de Europese Commissie als door de NMA's worden toegepast (hetzij op autonome basis, hetzij in combinatie met het nationale mededingingsrecht van een lidstaat), wordt voorgesteld ervoor te zorgen dat alle betrokken mededingingsautoriteiten rechtstreeks met elkaar kunnen samenwerken. Dit betekent dat de overeenkomst niet enkel een nauwe samenwerking van de mededingingsautoriteiten van het VK met de Europese Commissie mogelijk moet maken, maar ook, in dezelfde geest, met de NMA's. Om een veilige en vlotte samenwerking tussen alle betrokken mededingingsautoriteiten mogelijk te maken, moet de voorgestelde overeenkomst ook bepalingen bevatten inzake gegevensbescherming, rechten van de verdediging en de bescherming van bedrijfsgeheimen en andere vertrouwelijke gegevens.

Met deze aanbeveling nodigt de Europese Commissie de Raad van de Europese Unie uit machtiging te verlenen voor het openen van onderhandelingen over een overeenkomst tussen

¹ Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds (PB L 444 van 31.12.2020, blz. 1, Titel XI, Hoofdstuk twee, artikel 2.4, lid 4).

de Europese Unie en het VK inzake samenwerking en informatie-uitwisseling op het gebied van mededinging, de Europese Commissie te benoemen tot onderhandelaar van de Unie en de onderhandelaar richtsnoeren te geven en een comité aan te wijzen in overleg waarmee de onderhandelingen moeten worden gevoerd.

- **Verenigbaarheid met bestaande bepalingen op het beleidsterrein**

Tor dusver heeft de Europese Unie specifieke bilaterale samenwerkingsovereenkomsten inzake mededinging met vijf landen: de VS² (1991), Canada³ (1999), Japan⁴ (2003), Zuid-Korea⁵ (2009) en Zwitserland⁶ (2013). Al deze overeenkomsten bevatten verschillende samenwerkingsinstrumenten op het gebied van het mededingingsbeleid. De belangrijkste bepalingen van deze overeenkomsten hebben betrekking op de samenwerking en coördinatie op het gebied van handhavingsmaatregelen, de uitwisseling van standpunten over beleidskwesties, de verplichting van elke partij om rekening te houden met de gewichtige belangen van de andere partij en de uitwisseling van niet-vertrouwelijke informatie over zaken die voor de andere partij van belang zijn. Enkel de samenwerkingsovereenkomst met Zwitserland is een zogeheten “tweede-generatie-overeenkomst” die verder gaat en onder bepaalde voorwaarden ook de uitwisseling van vertrouwelijke informatie mogelijk maakt zonder de uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de partijen bij een zaak. De Europese Unie onderhandelt momenteel ook over tweede-generatie-overeenkomsten met Japan en Canada. Al deze overeenkomsten hebben betrekking op de samenwerking tussen de mededingingsautoriteiten van derde landen (bijv. US FTC/DOJ) en de Europese Commissie. Zij voorzien niet in directe samenwerking met de NMA’s.

- **Verenigbaarheid met andere beleidsterreinen van de Unie**

De voorgestelde overeenkomst zal een nauwe samenwerking van de Europese Commissie en de NMA’s met de mededingingsautoriteiten van het VK mogelijk maken. Uiteindelijk zullen de consumenten in de EU hier waarschijnlijk van profiteren, aangezien een nauwe samenwerking de kans vergroot dat schendingen van de mededingingsregels worden opgespoord en bestraft. Dit zal op zijn beurt bijdragen tot een snelle afronding van zaken en een sterker ontradend effect. Ook het Europese bedrijfsleven zal baat hebben bij een dergelijke overeenkomst die ervoor zorgt dat de mededingingsregels beter op elkaar zijn afgestemd en door de verschillende betrokken mededingingsautoriteiten op gecoördineerde wijze worden toegepast. Een doeltreffendere handhaving van de mededinging kan ook positieve gevolgen hebben voor andere beleidsdomeinen. Markten die opener en concurrerender zijn, waar bedrijven vrijer naar hun verdienste concurreren kunnen bijvoorbeeld helpen banen te creëren. Concurrentie is bovendien de drijvende kracht achter

² Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en de Regering van de Verenigde Staten van Amerika betreffende de toepassing van hun mededingingsregels (PB L 95 van 27.4.1995, blz. 47 als gerectificeerd bij PB L 131 van 15.6.1995, blz. 38).

³ Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en de regering van Canada betreffende de toepassing van hun mededingingsrecht (PB L 175 van 10.7.1999, blz. 50).

⁴ Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de regering van Japan betreffende samenwerking ter bestrijding van concurrentieverstorende activiteiten (PB L 183 van 22.7.2003, blz. 12).

⁵ Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de regering van de Republiek Korea betreffende samenwerking ter bestrijding van concurrentieverstorende activiteiten (PB L 202 van 4.8.2009, blz. 36).

⁶ Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Zwitserse Bondsstaat betreffende samenwerking inzake de toepassing van hun mededingingswetgeving (PB L 347 van 3.12.2014, blz. 3).

innovatie, die tot milieuvriendelijkere technologieën kan leiden. Concurrentie biedt consumenten een grotere keuze aan producten tegen lagere prijzen. De prijzen laag houden kan dan weer helpen om groene investeringen betaalbaarder te maken.

2. RECHTSGRONDSLAG, SUBSIDIARITEIT EN EVENREDIGHEID

• Rechtsgrondslag

De rechtsgrondslag voor het besluit van de Raad houdende machtiging tot het openen van onderhandelingen over een overeenkomst tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland inzake samenwerking en informatie-uitwisseling op het gebied van mededinging is artikel 218, leden 3 en 4 VWEU.

De rechtsgrondslag voor de internationale overeenkomst inzake samenwerking op mededingingsgebied wordt gevormd door de artikelen 103 en 352 VWEU. Artikel 103 is de rechtsgrondslag voor de uitvoering van de artikelen 101 en 102 VWEU. Artikel 352 is de rechtsgrondslag voor Verordening nr. 139/2004 van de Raad⁷ betreffende de controle op concentraties, en de voorgestelde overeenkomst heeft ook betrekking op samenwerking inzake concentratie-onderzoeken.

• Subsidiariteit

Overeenkomstige artikel 3, lid 1, punt b), VWEU valt het initiatief onder de exclusieve bevoegdheid van de Europese Unie, aangezien het verband houdt met mededingingsregels die noodzakelijk zijn voor de werking van de interne markt. Het subsidiariteitsbeginsel is dus niet van toepassing.

• Evenredigheid

Het optreden van de Europese Unie gaat niet verder dan wat nodig is voor het bereiken van de beleidsdoelstelling van nauwe samenwerking tussen de Europese Commissie en de NMA's enerzijds en de mededingingsautoriteiten van het VK anderzijds. De Europese Commissie heeft een uitdrukkelijke juridische machtiging nodig om van de bepalingen inzake geheimhouding van artikel 28 van Verordening 1/2003 van de Raad⁸ en artikel 17 van Verordening 139/2004 van de Raad af te wijken wanneer zij vertrouwelijke informatie doorgeeft aan een autoriteit van een derde land. Deze machtiging en de bepaling van de criteria voor informatie-uitwisseling tussen de Europese Commissie en de mededingingsautoriteiten van het VK kunnen enkel worden bereikt door middel van een internationale overeenkomst tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk.

De voorgestelde overeenkomst regelt de nauwe samenwerking van de Europese Commissie en de NMA's met de mededingingsautoriteiten van het VK. Dit betreft zaken waar van de zijde van de Unie de artikelen 101 en 102 VWEU worden toegepast (hetzij op autonome basis, hetzij parallel met het nationale mededingingsrecht van een lidstaat), en waar Verordening nr. 139/2004 van de Raad wordt toegepast. Mochten de NMA's niet worden opgenomen, dan zou elke lidstaat een afzonderlijke overeenkomst moeten sluiten met het VK om tot samenwerkingsmogelijkheden met de mededingingsautoriteiten van het VK te komen;

⁷ Verordening (EG) nr. 139/2004 van de Raad van 20 januari 2004 (PB L 24 van 29.1.2004, blz. 1.)

⁸ Verordening (EG) nr. 1/2003 van de Raad van 16 december 2002 betreffende de uitvoering van de mededingingsregels van de artikelen 81 en 82 van het Verdrag (PB L 1 van 4.1.2003, blz. 1).

de beoogde overeenkomst stelt daarom een evenredige en efficiënte oplossing voor om rechtstreekse samenwerking tussen alle betrokken mededingingsautoriteiten mogelijk te maken.

- **Keuze van het instrument**

De Europese Commissie heeft een uitdrukkelijke juridische machtiging nodig om wettelijk beschermde informatie door te geven aan de mededingingsautoriteiten van het VK. Zachte wetgevingsinstrumenten, zoals een administratief memorandum van overeenstemming, zouden niet voldoende zijn om van de bepalingen inzake geheimhouding van artikel 28 van Verordening 1/2003 van de Raad en artikel 17 van Verordening 139/2004 van de Raad af te wijken. Een bindende wederzijdse afspraak inzake samenwerking waarbij wettelijk beschermde informatie kan worden doorgegeven tussen de Unie en het VK kan enkel worden bereikt door middel van een formele internationale overeenkomst.

3. GEVOLGEN VOOR DE BEGROTING

De voorgestelde overeenkomst heeft geen gevolgen voor de begroting.

Aanbeveling voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

houdende machtiging tot het openen van onderhandelingen over een overeenkomst tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland inzake samenwerking en informatie-uitwisseling op het gebied van mededinging

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 218, leden 3 en 4,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Overwegende dat onderhandelingen moeten worden geopend met het oog op de sluiting van een overeenkomst met het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland inzake samenwerking en informatie-uitwisseling op het gebied van mededinging,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

De Commissie wordt gemachtigd om namens de Unie te onderhandelen met het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland over een overeenkomst inzake samenwerking en informatie-uitwisseling op het gebied van mededinging.

Artikel 2

De onderhandelingsrichtsnoeren zijn opgenomen in de bijlage bij dit besluit.

Artikel 3

De onderhandelingen worden gevoerd in overleg met [door de Raad in te voegen naam van het bijzondere comité].

Artikel 4

Dit besluit is gericht tot de Commissie.

Gedaan te Brussel,

*Voor de Raad
De voorzitter*